

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

عِزُّ روزه شوال

ثابت است که ابو ایوب «رضی الله عنه» می گوید: رسول الله
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند: «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ
اتَّبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ فَذَلِكَ صِيَامُ الدَّهْرِ» «هر کس
ماه رمضان و در پی آن شش روز از شوال را روزه بگیرد،
آن برابر است با روزه ی دهر (تمام عمر)». مسلم (۱۱۶۴)
این حدیث صحیح دلالت دارد که روزه گرفتن شش روز از
شوال سنت است، امام شافعی، احمد و گروهی از پیشوایان و
علما به آن عمل کرده اند، و درست نیست که این حدیث با
تعلیل برخی از علما مقابله شود که می گویند: امکان دارد که
افراد جاهل آن را از رمضان تصور کنند، و یا آن را واجب
بدانند، یا به بهانه ی این که از علمای گذشته نقل نشده است
که آنرا روزه گرفته باشند، این ظن و گمانها یارای مقابله با
سنت صحیح را ندارد، و آن که می داند حجت است بر
کسی که نمی داند.

همچنین شرح این حدیث اینست که، از آنجاییکه ثواب هر
حسنه ۱۰ برابر میشود، پس ثواب یکماه برابر میشود با ۳۰۰
روز، و ثواب ۶ روز روزه شوال برابر است با ۶۰ روز، لذا

مانند این است که ۳۶۰ روز و یا یکسال را روزه گرفته باشد،
و اگر این عمل هر سال تکرار شود، مانند آن است که
همیشه روزه دار است.

و شروع این ۶ روزه بعد از روز عید فطر یعنی از دوم شوال
شروع شده و تا آخر ماه ادامه دارد، و جایز است که این ۶
روز را پی در پی و یا جداگانه روزه گرفت.

حکم مقدم کردن شش روز شوال بر قضای رمضان:

تقدیر ثواب اعمال در اختیار الله تعالی است، مادام که بنده
جویای اجر، از الله تعالی باشد و در طاعت و عبادت بکوشد،
الله تعالی مزدش را ضایع نمی کند؛ رب العالمین می فرماید:
إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

[ما پاداش نیکو کاران را ضایع نخواهیم کرد.] (کهف، آیه
۳۰)

کسی که قضای رمضان بر او لازم است بهتر آن است که
ابتدا روزه های قضایی را کامل نموده سپس شش روز شوال
را روزه بگیرد؛ زیرا اگر شش روز شوال بر روزهای قضا
مقدم شود- با حدیث پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که فرموده
است که شش روز شوال بعد از تکمیل روزه ی ماه رمضان
باشد- از نظر ترتیب مطابقت نمی کند.

سلسله مباحث رمضان (۲)

آیا روزه شش روز از ماه شوال و روزه روز عرفه ، فرض است و می توان در وسط روز نیت آورد؟

بلی سنت است و روزه سنت با نیت کردن در اوایل روز جایز است (تا قبل از رسیدن اذان ظهر) بشرطیکه قبل از اینکه قصد روزه کردن کرده باشد چیزی نخورده باشد و عملی از مبطلات روزه انجام نداده باشد مثلاً اگر شخصی بعد از نماز صبح غذا بخورد و در اوایل روز قصد روزه گرفتن کند، در اینحال می گوئیم ممکن نیست که روزه اش صحیح باشد زیرا او غذا خورده است. اما اگر از زمانی که نماز صبح فرا رسیده است غذایی نخورده و از اعمالی که روزه را باطل می کنند انجام نداده باشد سپس در اوایل روز (تا قبل از اذان ظهر) نیت روزه سنت می کند، پس این جایز است چونکه سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم در این مورد آمده است (و این در حالی بود که پیامبر نزد اهلش آمد و از آنها طلب غذا نمودند و آنها گفتند نزد ما چیزی نیست، پس رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «پس من حالا روزه هستم»)

اما وقت نوشتن اجر روزه از زمان نیت روزه است. بدلیل این فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم (**انما الاعمال بالنیات**) براستی که اعمال فقط به نیت ها بستگی دارد. پس زمان قبل از نیت اجر آن برایش نوشته نمی شود و زمان بعد از نیت اجر آن محسوب می زشود و زمانی که اجر کامل

را دارد کنگه شخص تمام روز را روزه باشد . و اجر کامل به کسی که قسمتی از روز به خاطر نیتش روزه گرفته باشد تعلق نمی گیرد .

بنابراین اگر شخصی بعد از نماز صبح بیدار شود و چیزی نخورد بدین صورت که نیت او اینست که یک روز از شش روز ماه شوال را روزه بگیرد ولی در وسط روز نیت روزه کرده باشد، و پنج روز دیگر از شش روز را از همان موقع شب نیت کرده باشد و آن پنج روز را کامل روزه بوده باشد، در اینصورت در حقیقت او پنج روز و نیم را روزه گرفته است . و اگر روز اول را بعد از آنکه یک چهارم (۴/۱) روز گذشته بعد نیت روزه را آورده باشد و پنج روز دیگر را کامل روزه بوده باشد، در اینصورت او پنج روز و سه چهارم روز، روزه گرفته است زیرا که اعمال به نیت بستگی دارند و حدیثی از رسول الله صلی الله علیه وسلم که می فرمایند: « من صام رمضان ثم اتبعه سته ایام من شوال و.. الخ » یعنی هر کس روزه ماه رمضان را بگیرد و شش روز از ماه شوال را پشت سر آن روزه بگیرد، اجر یکسال روزه را خواهد داشت .

و همین مسائل را در مورد روزه روز عرفه بیان می کنیم.
(مجموع الفتاوی شیخ صالح العثیمین، کتاب الصیام)
وصلی الله وسلم علی محمد و علی آله و اصحابه و اتباعه الی یوم الدین